การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวา ทุ่งอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

The Individual Factor of The People In The Area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization Thawatpuri District, Roi-Et Province

พระวราวุฒิ มหาวีโร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด (2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน (3) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน (4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอ ธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.97) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม

ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ด้านอวิหิงสา ($\bar{X}$ = 3.06) ด้านอวิโรธนะ ($\bar{X}$ = 3.05) ด้านมัททวะ ($\bar{X}$ = 3.02) ด้านอักโกธะ ($\bar{X}$ = 3.02) ด้านขันติ ($\bar{X}$ = 3.01) ด้านอาชชวะ ($\bar{X}$ = 2.97) ด้านตปะ ($\bar{X}$ = 2.91) ด้านปริจาคะ ($\bar{X}$ = 2.89) ด้านทาน ($\bar{X}$ = 2.88) ด้านศีล ($\bar{X}$ = 2.87) ตามลำดับ

2. ประชาชนที่มี สถานะ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ในการให้ซึ่งต้องไม่หวังสิ่งตอบแทน จะต้องมีความต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน ให้กำลังใจ ให้ความรัก ให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ระมัดระวังควบคุมตนเอง รู้จักบริหารคน บริหารงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ มีความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา ใจ ต้องรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ซื่อตรง ไม่คดโกง มีความนอบน้อม ถ่อมตน ติดดิน เพื่อให้พี่น้องประชาชนเข้าหาได้ทุกเมื่อ บริหารงานด้วยความอ่อนโยน มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน ไม่หยาบคาย ไม่แข็งกระด้าง ผู้บริหารต้องมีความพรากเพียร คือ ต้องพยายามเอาชนะปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานทุกรูปแบบ บริหารงานด้วยความสุข สงบ เยือกเย็น เห็นตน เห็นคน เห็นงาน เห็นบ้านเมือง บริหารงานโดยไม่ใช้อารมณ์โกรธเข้ามาครอบงำตนเอง ต้องไม่มีความโกรธเกิดขึ้นในการบริหารงาน บริหารงานต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพในกฎหมาย มีความเท่าเทียมกันและความเสมอภาค ต้องไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ บริหารงานด้วยความเที่ยงธรรม หนักแน่น ความถูกต้องโดยมีความเที่ยงธรรมเป็นหลัก บริหารงานด้วยความหนักแน่นกล้าตัดสินใจ และไม่เอนเอียงและแบ่งพรรคแบ่งพวก

คำสำคัญ : การปฏิบัติงาน, หลักทศพิธราชธรรม, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the individual factor of the people in the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization Thawatpuri District, Roi-Et Province, (2) to study the performance following the Rajadhamma (virtue of the rulers) according to the view of the people in the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization, (3) to do a comparative study of performance following the Rajadhamma according to the different view of the people in the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization, and to study the effective methods in developing the performance system based on the Rajadhamma of the the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization. This research was conducted based on Mixed Method: Quantitative Research which mainly focused on Survey Research and Qualitative Research that applied In-Depth Interview and referred to Key Informants of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization.

The results of the study were found that

1. The performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization according to the view of the people, at the whole picture, resulted in middle scale ($\bar{X}$ = 2.97); while examining in each aspects found that the performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization according to the view of the people resulted at middle scale which could be classified further from the less to the largest Means thus: *Avihimsa* or non-violence ($\bar{X}$ = 3.06); *Avirodhana* or conformity to the law ($\bar{X}$ = 3.05) ; *Maddava* or kindness and gentleness ($\bar{X}$ = 3.02), *Akkod*ha or non-anger ($\bar{X}$ = 3.02); *Khanti* or patience ($\bar{X}$ = 3.01); *Ajjava* or honesty ($\bar{X}$ = 2.97); *Tapa* or austerity ($\bar{X}$ = 2.91); *Pariccaga* or self- sacrifice ($\bar{X}$ = 2.89); *Dana* or generosity ($\bar{X}$ = 2.88); and *Sila* or morality ($\bar{X}$ = 2.87).

2. Those people who have different social status also had different view over the performance of the performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization, that was opposite to the set hypothesis. But, those people who were different in gender, age, academic achievement, and occupation had the same attitude toward the performance of the performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization in which, again, there was the rejection to the set hypothesis.

3. The principle to develop the performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization were to give or donate without expectation or return, not necessary to be a material thing but love, forgiveness, be courageous, and care to all class of the people; be disciplined to the law of the nation, self-controled in all aspects; be generous and hones; speak with gentle words, be patient and rule accordingly to the law. giving service to the people with equality, and wholeheartedly dedicate for the happiness and well-being of the many, not focusing on special groups.

Key words : Factor, Individual, Administrative Organization

บทนำ

การบริหารการปกครองของไทยตั้งแต่โบราณมานั้น มีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่พระมหากษัตริย์ผู้เป็นองค์พระประมุขแห่งรัฐ โดยที่องค์พระมหากษัตริย์ได้ทรงนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาใช้เป็นองค์ประกอบในการปกครอง และบริหารราชการแผ่นดินมาทุกยุคสมัยทั้งในด้านการปกครอง การศึกษา สังคม วัฒนธรรม และจารีตประเพณี จนสามารถทำให้ปวงชนมีความร่มเย็นเป็นสุขสืบมา (ภานุพล ภูษา, 2554)

ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 แต่การบริหารการปกครองของประเทศไทยยังคงมีปัญหา การบริหารงานของรัฐบาลที่ถูกกล่าวหาว่ามีการบริหารที่ไม่โปร่งใส ทุจริต แสวงหาประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง อันนำไปสู่วิกฤตของชาติเป็นระยะ ๆ หลายครั้ง โดยสาเหตุที่สำคัญน่าจะเกิดจากการเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารประเทศยังไม่ได้คนดี คนที่มุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ขาดวิสัยทัศน์ ไม่มีคุณสมบัติความเป็นผู้นำที่ดี ไม่มีคุณธรรมและจริยธรรมรวมถึงการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นในระดับตำบล ก็นับเป็นรูปแบบการบริหารจัดการในระบอบประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง ตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทเรียกว่า องค์การบริหารส่วนตำบล จึงได้เกิดมีผู้บริหารตำบลเกิดขึ้น ซึ่งในการบริหารของผู้บริหารระดับตำบลนั้นพบว่าการบริหารงานของผู้บริหารงานบางส่วน บางระดับนั้นยังบกพร่องในการบริหารงานซึ่งคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ยึดถือความถูกต้องขาดคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหาขาดความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงาน ยังใช้ระบบอุปถัมภ์แบบพวกมากลากไป ใช้คนไม่เหมาะสมกับงาน ทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้บริหารนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องศึกษาทักษะต่างๆ ในการเป็นผู้นำ การจะเป็นผู้นำและผู้บริหารที่ดีได้นั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายแต่ก็ไม่ใช่เรื่องยากหากผู้บริหารหรือผู้นำมีคุณธรรม มีความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์

ผู้นำหรือผู้บริหาร คือ คุณสมบัติ เช่นสติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถ ของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม พุทธองค์ตรัสไว้ในโคปาลสูตร โดยการเปรียบเทียบฝูงโค และโคจ่าฝูง เกี่ยวกับผู้นำ และผู้บริหาร ตลอดผู้ตาม ไว้ว่า เหมือนโคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำไปสู่ฝั่งตรงกันข้าม หากโคหัวหน้าฝูง

ว่ายไปตรงฝูงโคทั้งหลายก็ตรงตามกัน และประสบกับความปลอดภัยหากโคหัวหน้าฝูงพาว่ายไปคด โคทั้งฝูงที่ติดตามย่อมจะดำเนินไปคด และประสบกับความลำบาก ฉันใด ในหมู่มนุษย์ก็ฉันนั้น บุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ หรือเป็นผู้นำหากมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตหรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามย่อมจะเดินตามแบบ ของผู้นำด้วยดีและประสบกับความปลอดภัยหากว่าผู้นำ หรือหัวหน้าไม่ประกอบด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตหรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามย่อมจะดำเนินไปตาม และประสบกับความลำบาก ฉันนั้น (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต, 2546)

ด้วยเหตุนี้ ธรรมะ จึงเป็นข้อปฏิบัติในการทุกๆ อย่างโดยเหมาะสม เช่น ในทางการปกครองทางการศึกษา ทางสังคม เป็นต้น เพื่อให้เกิดความสุขความเจริญเป็นวัฒนธรรมนั้น คือ ทรงแสดงธรรมเพื่อให้ผู้ฟังรู้ยิ่งเห็นจึงตามเหตุผลตามความเหมาะสมแก่สภาพการณ์สภาวการณ์เป็นต้นที่เกี่ยวข้องโดยวิธีที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟังในทางเกื้อกูล ในทางก่อให้เกิดสุข เรียกสั้นๆ ด้วยคำในปัจจุบันว่าเพื่อความสุขความเจริญ นอกจากนี้ยังเป็นหลักธรรมที่นำไปปฏิบัติได้ตลอดไปทุกกาลสมัย ธรรมที่ตรัสสอนไว้ในครั้งพุทธกาล จึงปฏิบัติได้ผลเกื้อกูลให้เกิดความสุขความเจริญได้ในปัจจุบันบัดนี้ ของทุกกาลสมัย เช่น เมื่อทรงแสดงธรรมแก่ผู้ปกครอง ก็ทรงแสดงทศพิธราชธรรมคือธรรมสำหรับพระราชา 10 ประการ เพราะศูนย์รวมของการปกครองหรือกลไกสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการปกครองอยู่ที่ผู้ปกครองตั้งแต่พระราชาผู้เป็นพระประมุขของรัฐ ฉะนั้น หลักทศพิธราชธรรมจึงเน้นความสำคัญของผู้นำหรือเน้นที่ตัวผู้นำว่าจะต้องมีคุณสมบัติหรือมีคุณธรรมอะไรบ้างจึงจะนำประเทศชาติไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข

แม้ว่าทศพิธราชธรรมจะมีชื่อเรียก “ธรรมสำหรับพระราชา” แต่ประชาชนพสกนิกรทั้งหลายก็สามารถนำมาประพฤติปฏิบัติได้ (พุทธทาสภิกขุ, 2537) หากพิจารณาด้วยดีแล้วจะเห็นว่าไม่ใช่เป็นธรรมสำหรับผู้ปกครองสูงสุด คือเพราะพระราชาหรือพระมหากษัตริย์เท่านั้น แต่เป็นธรรมสำหรับผู้ทำหน้าที่ปกครองทั่วๆ ไปตั้งแต่ระดับชาติตลอดลงมาจนถึงระดับประชาชนในชาติทั่วไป จะแตกต่างกันก็ตรงที่เขตแห่งความรับผิดชอบในการปกครองซึ่งก็คงมากน้อยแตกต่างกันไปตามฐานะของบุคคลนั้นๆทั้งนี้เพราะความผาสุกของคนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นคณะนับแต่ครอบครัวไปจนถึงประเทศชาตินั้นขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้ปกครองเป็นสำคัญ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีปัญหาในการนำหลักธรรมใช้ในการปฏิบัติงานน้อย จึงเกิดปัญหาตามมาเช่น การเกิดความแตกแยกในหมู่คณะ ความแตกแยกของสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบล กับฝ่ายค้านฝ่ายปกครองท้องที่ การให้บริการประชาชน การสงเคราะห์ชุมชนที่น้อยไป ไม่ทำตามความต้องการของประชาชน และขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี เกิดการล่าช้าในระบบการทำงาน ชุมชนจึงมีการพัฒนาที่ล่าช้าไม่ทันต่อยุคสมัย (เชิดชัย จักรแก้ว, 2558) จำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรม มาใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารระบบงานขับเคลื่อนไปในทิศทางที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง บรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งประชาชนในเขตตำบลเขวาทุ่งทั้งหมดนับถือพระพุทธศาสนา แต่ไม่ค่อยได้นำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้นำก็ควรที่จะนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี แต่ทั้งนี้ก็มิใช่ว่าเฉพาะผู้นำหรือผู้ปกครองเท่านั้นที่จะต้องปฏิบัติธรรมหรือรับผิดชอบต่อความผาสุกของหมู่คณะ ผู้อยู่ในปกครองไม่ต้องปฏิบัติธรรมหรือไม่ต้องรับผิดชอบ อันที่จริงทุกคนที่รวมอยู่ในหมู่คณะเดียวกันต่างต้องรับผิดชอบต่อความผาสุกของกันและกันด้วยกันทั้งนั้น แต่สำหรับผู้นำนั้นในฐานะที่เป็นผู้นำจำต้องปฏิบัติตนให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีแก่ผู้ตามหรือผู้อยู่ในปกครองเป็นอันดับแรกจะสมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้นำฉะนั้นผู้นำจึงอยู่ในฐานะที่ต้องรับผิดชอบหนักกว่าผู้อื่นในหมู่เดียวกันด้วยเหตุนี้เองในทางพระพุทธศาสนาจึงเน้นการปฏิบัติธรรมของผู้ที่เป็นผู้นำหรือผู้ปกครองหมู่คณะมากเพื่อความผาสุกของประเทศชาติต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อต้องการส่งเสริมหลักธรรมทางพุทธศาสนาคือ ทศพิธราชธรรม และร่วมพัฒนาการปกครองการบริหารในส่วนของผู้ทำหน้าที่ปกครอง หรือนักบริหารให้ดียิ่งขึ้น เพราะจะทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาในการนำหลักธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมให้แก่ผู้ปกครองหรือผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน

3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ได้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 2,160 คน (เชิดชัย จักรแก้ว, 2558)

2. กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 2,160 คน ซึ่งได้จากการ

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Moregan) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้จำนวน 327 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการดังนี้

1. ลักษณะของแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีโครงสร้างประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะ และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 1) ด้านทาน 2) ด้านศีล 3) ด้านปริจาคะ 4) ด้านอาชชวะ 5) ด้านมัททวะ 6) ด้านตปะ 7) ด้านอักโกธะ 8) ด้านอวิหิงสา 9) ด้านขันติ 10) ด้านอวิโรธนะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ลักษณะของเครื่องมือสำหรับแบบสัมภาษณ์ (Interview From)

แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Form) เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามจากหัวหน้าศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตขอนแก่น ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง

1.2 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตไปนำเสนอเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากประชาชนซึ่งเป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1.3 ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 327 ฉบับ โดยการแจกแบบสอบถามกับประชากร ตามที่กำหนด

1.4 ทำการเก็บแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างทำการตอบเรียบร้อยแล้ว

1.5 ตรวจความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำเสนอนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) วัดการนำหลักทศพิธราชธรรม มาใช้ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง จำนวน 5 ท่าน

2.2 ทำการนัดหมายวันเพื่อสัมภาษณ์

2.3 ทำการสัมภาษณ์

2.4 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

1.2 ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นขอประชาชน โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า ที (t- test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Signifificant Difference: LSD.)

1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากแบบสอบถามโดยจับกลุ่มคำตอบที่คล้ายคลึงกันหาค่าความถี่

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ด้วยการจัดกลุ่ม คำตอบ สรุปและตีความเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอ ธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด อธิบายเป็นความเรียง การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ในตอนที่ 3 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท และประมวลผลเข้าด้วยกัน รวมทั้งใช้แนว คิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชาชนในเขตตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.9 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-45 ปี และ 46- 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.6 ทั้งสองช่วงอายุ มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละ 54.4 มีสถานะแต่งงาน คิดเป็นร้อยละ 65.7 มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 66.1

2. การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.97) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

ประชาชนที่มี สถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. บทสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้แนวทาง ดังนี้

ในการให้ซึ่งต้องไม่หวังสิ่งตอบแทน จะต้องมีความต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน ให้กำลังใจ ให้ความรัก ให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ระมัดระวังควบคุมตนเอง รู้จักบริหารคนบริหารงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ มีความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา ใจ ต้องรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ซื่อตรง ไม่คดโกง มีความนอบน้อม ถ่อมตน ติดดิน เพื่อให้พี่น้องประชาชนเข้าหาได้ทุกเมื่อ บริหารงานด้วยความอ่อนโยน มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน ไม่หยาบคาย ไม่แข็งกระด้าง ผู้บริหารต้องมีความพรากเพียร คือ ต้องพยายามเอาชนะปัญหาอุปสรรค

ในการบริหารงานทุกรูปแบบ บริหารงานด้วยความสุข สงบ เยือกเย็น เห็นตน เห็นคน เห็นงาน เห็นบ้านเมือง บริหารงานโดยไม่ใช้อารมณ์โกรธเข้ามาครอบงำตนเอง ต้องไม่มีความโกรธเกิดขึ้นในการบริหารงาน บริหารงานต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพในกฎหมาย มีความเท่าเทียมกันและความเสมอภาค

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ด้านทาน ด้านศีล ด้านปริจาคะ ด้านอาชชวะ ด้านมัททวะ ด้านตปะ ด้านอักโกธะ ด้านอวิหิงสา ด้านขันติ และด้านอวิโรธนะ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมี การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เช่น

1. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานโดย ไม่เบียดเบียนใคร ซึ่งไม่เพียงแต่การไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อนเท่านั้นแต่ยังหมายถึง การพยายามส่งเสริมสันติภาพด้วยการงดเว้นและป้องกันความขัดแย้งระหว่างบุคลากรในองค์การและในสังคม รวมทั้งทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงและการทำลายล้างชีวิต

2. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานโดย ไม่เป็นปฏิปักษ์ ไม่ขัดขวาง กล่าวคือ ไม่ขัดต่อเจตจำนงของประชาชน ไม่ขัดขวางมาตรการใด ๆ อันจะเอื้ออำนวยต่อสวัสดิภาพของประชาชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ปกครองโดยสมัครสมานน้ำใจกับประชาชนเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงาน อันจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทั้งต่อองค์การของตน ต่อท้องถิ่น รวมไปถึงต่อประเทศชาติด้วย และประชาชนในท้องถิ่นก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นกำลังสนับสนุนต่อองค์การของท่านต่อไป

3. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานโดย มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยามประชาชน มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง วางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์

เอกสารอ้างอิง

เชิดชัย จักรแก้ว. (2558). *ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง. จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงอายุปี 2558 ข้อมูลจาก จปฐ. องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด*. ร้อยเอ็ด : อัดสำเนา

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นนทบุรี : บริษัทเอสอาร์ พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต. (2546). *ภาวะผู้นำ.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ.

พุทธทาสภิกขุ. (2537). *ทศพิธราชธรรม พุทธทาสภิกขุ.* กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

ภานุพล ภูษา. (2554). *ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ.* วิทยานิพนธ์พุทธศาตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.